

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลละหาน
ทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

PARTICIPATION OF THE PEOPLE IN THE IMPLEMENTATION OF MUNICIPAL
DEVELOPMENT PLANS LAHAN SAI SUBDISTRICT LAHAN SAI DISTRICT
BURIRAM PROVINCE

¹กชกมน เล็งไทยแท้ และ ²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเพ็ง จันทรงาม

¹Kotchamon Sengthaithae ²Assistant Professor Dr.Boonpeng. Junngam

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

E-Mail : ae.chatchai47@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

วันที่รับบทความ (Received) 10 กุมภาพันธ์ 2565

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 3 มีนาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 5 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย จำนวน 360 คน จำแนกตามสถานภาพ และระดับการศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.755 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพรรณนาวิเคราะห์ (Description analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากแผนชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากแผนชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมต่อการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมต่อการประเมินผลแผนชุมชน 2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพ พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านการมีส่วนร่วมต่อการประเมินผลแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การดำเนินงาน จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล

ABSTRACT

The purpose of this study was To study and compare people's participation in the development plan of Lahan Sai Subdistrict Municipality. Lahan Sai District Buriram Province The samples used in the research were 360 committee members and people in Lahan Sai Subdistrict Municipality, classified by status. and education level The tool used was an estimation scale questionnaire. The reliability of the whole paper was 0.755. The statistics used for analysis were percentage, mean, standard deviation. Description analysis

The results of the research were as follows: Lahan Sai District Buriram Province The overall level is moderate. Ranked from high to low average, namely participation in the benefit of the community plan. Participation in receiving the benefits from the community plan Participation in finding problems and causes of problems in the community Participation in community planning Participation in the activities according to the community plan 2. Comparison of participation in Lahan Sai municipal development plan preparation. Lahan Sai District Buriram Province classified by status It was found that there was no difference in both overall and individual aspects. When classified by level of education, it was found that the overall picture was not different. When considering side by side, it appears that Participation in the evaluation of the development plan The difference was statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Participation, implementation, development plan of the sub-district municipality

บทนำ

เทศบาลตำบลละหานทรายเดิมเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลมาก่อนมีสำนักงานตั้งอยู่บนที่ว่าการอำเภอละหานทราย ซึ่งเรียกว่า สุขาภิบาลละหานทราย จัดตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2514 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 88 ตอนที่ 109 หน้า 2797 ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2514 และต่อมามีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พุทธศักราช 2542 จัดตั้งเทศบาลตำบล ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เป็นผลให้สุขาภิบาลละหานทรายเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลละหานทราย ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 และในปัจจุบันเทศบาลตำบลละหานทราย มีอาคารสำนักงานเป็นของตนเองเพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลที่มติดัดต่อราชการและขอรับบริการด้านต่างๆ ได้ด้วยความสะดวก ซึ่งสำนักงานดังกล่าวตั้งอยู่ที่เลขที่ 499 ถนนละหานทราย-บ้านกรวด ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และมีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น 6 กอง ได้แก่ สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองการศึกษาและกองสวัสดิการสังคมเทศบาลตำบลละหานทราย มีบทบาทและอำนาจ

หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดระบบบริการสาธารณะ การพัฒนาชุมชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ในส่วนของการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลละหานทราย มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่นตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการให้บริการสาธารณะ 6 ด้าน คือ ด้านสำนักปลัด ด้านกองช่าง ด้านกองคลัง ด้านกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านกองการศึกษา และด้านกองสวัสดิการสังคม

ดังนั้น หน้าที่ทั้งหลายตามกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้าง ขอบเขตอำนาจ หน้าที่ทั้งด้านการปฏิบัติการ การบริหาร และสภาพรายได้ย่อมผูกพันกับภาวะการณ์ดำรงอยู่ของประชาชนด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพัฒนาและบูรณาการทางขนบธรรมเนียมประเพณี ศีลธรรมจริยธรรมของประชาชนทั้งสิ้น ทั้งนี้รวมไปถึงองค์กรชุมชน ประชาชน หน่วยงานเอกชนกลุ่มกิจกรรมของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล อันเป็นพฤติกรรมทางสังคม บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นปัจจัยหลักของการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น การจัดการของเทศบาล โยงใยเกี่ยวเนื่องในทุกขั้นตอนของการบริหารในรูปแบบมูลฐานอำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน

นอกจากนั้นทางราชการ โดยเฉพาะกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายให้เทศบาลยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนในการร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ รวมทั้งให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ ส่วนในด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลจะต้องส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาคมหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาของเทศบาลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2562 : 25) อันจะส่งผลประโยชน์ต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนได้หลากหลาย โดยการส่งเสริมกระบวนการดังกล่าวทำได้โดยผ่านทางองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล กล่าวโดยสรุป การสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น จะเกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยประชาชนในแต่ละตำบล ประกอบด้วยกลุ่มประชาคมหลายกลุ่มอาทิ กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร กลุ่ม อสม. ผู้แทนกลุ่มเยาวชน และกลุ่มผู้แทนที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะเป็นผู้ได้รับผลจากการบริหารเพื่อการพัฒนาของเทศบาลโดยตรงดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่เทศบาลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเป็นกระบวนการ (สวาท ศิริโกมุท, 2563 : สัมภาษณ์)

อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งท้องถิ่นในพื้นที่ชนบทนั้น จะต้องพัฒนาโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประชาชนที่มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาอยู่แล้ว แต่จากการศึกษาของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เมื่อปี พ.ศ. 2563 พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอุปสรรคในการดำเนินการพัฒนาของเทศบาล เนื่องจากเทศบาลไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนการดำเนินการพัฒนา โดยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เน้นเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกระจุกตัวอยู่เฉพาะพื้นที่อาศัยของคณะกรรมการบริหารและปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ประชาชนขาด

ความสนใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเนินการด้านการพัฒนาท้องถิ่นกับเทศบาล หรือเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งหากสภาพการณ์ในอนาคตยังคงดำเนินไปในลักษณะเช่นนี้ ก็เป็นที่แน่นอนว่าการดำเนินงานพัฒนาของเทศบาล จะไม่สามารถสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ไม่ตรงจุดและทำให้การพัฒนาท้องถิ่นขาดความสมดุล คือโครงสร้างการพัฒนาทางเศรษฐกิจอาจจะดี แต่โครงสร้างการพัฒนาทางสังคมมีปัญหา และจะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

สำหรับหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 9 หมู่บ้าน กำลังประสบปัญหาในด้านการดำเนินงานพัฒนา คือไม่สามารถสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน หรือการพัฒนาที่ไม่ตรงจุดตั้งแต่มีการจัดตั้งเทศบาล ผู้ศึกษาได้เห็นว่าในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลมีการพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ประชาชนยังคงเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาน้อย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะเพราะการดำเนินงานพัฒนาของเทศบาลในปัจจุบัน ยังไม่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ดีพอ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องทำการวิจัยการดำเนินงานของเทศบาล ที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือเพื่อวิจัยการดำเนินงานของเทศบาลที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและเพื่อวิจัยทัศนคติของประชาชนที่มีต่อสมาชิกสภาเทศบาลตำบลละหานทราย กลุ่มผู้นำชุมชนประชาชนและเพื่อวิจัยเจตคติต่อการดำเนินงานของเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทรายจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อจะได้ใช้ผลการศึกษา ดังกล่าว มาเป็นแนวทางการดำเนินงานของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นระบบชัดเจน อันจะส่งผลให้เทศบาลทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลสามารถบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ และอายุ

สมมติฐานในการศึกษา

1. ประชาชน ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน
2. ประชาชน ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัย ต้องการที่จะศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ (ไพรัตน์ เดชะรินทร์ , 2561, เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2562)

- 1.1 ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร
- 1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
- 1.3 ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ
- 1.4 ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาต้องการจะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านประชากร

ประชากรได้แก่ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 5,556 คน จำแนกตามเพศและอายุ (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลละหานทราย, 2563)

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 360 คน ในจำนวน 8 หมู่บ้าน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลละหานทราย, 2563) ได้มาโดยการเปิดของเคชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้น

จากการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์การวิจัย และแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะทางประชากร และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert's rating scale, บุญชม ศรีสะอาด, 2545:40) มี 5 ระดับคือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และศึกษาแบบสอบถามที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ก่อน แล้วใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัด

3. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้าง (Content validity) โดยการนำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านมีคุณวุฒิทางรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 2 ท่าน นำแบบประเมินที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of item objective congruence)

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามแนวคิดของที่ปรึกษา

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำชี้แนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (try out)

6. นำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หา

6.1 หาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีการของเพียร์สัน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อย่างง่าย โดยมีค่าสูงสุดคือ .583 ค่าต่ำสุดคือ -.172

6.2 หาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีการของครอนบาค โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับได้เท่ากับ .755

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามหลักเกณฑ์ของคุณภาพเครื่องมือให้สมบูรณ์ทุกข้อ

8. นำเครื่องมือที่แก้ไข ปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงนายกเทศมนตรีละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อขอร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาจำนวน 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทางประชากร และข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเพศ และอายุ โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ให้นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาจัดตาราง แปลความหมาย ที่ความจากตาราง ส่วนในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดกลุ่มข้อมูลเพื่ออภิปรายผลและสรุปผลการวิจัยในรูปแบบการบรรยาย หรือการอธิบายแบบความเรียง

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการทดสอบค่าที (t – test)

4. วิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยหาค่าความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร	2.96	1.03	ปานกลาง	1
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.74	1.03	ปานกลาง	2
3. ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ	2.72	1.05	ปานกลาง	3
4. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล	2.70	1.17	ปานกลาง	4
โดยรวม	2.78	1.07	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ($\bar{x}$ = 2.96) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ($\bar{x}$ = 2.74) ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 2.72) และด้านต่ำสุดด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{x}$ = 2.70)

การวิเคราะห์การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน

ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล	ชาย		หญิง		t	P - Value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร	2.95	1.03	2.99	1.05	0.362	0.33
2.ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	2.73	1.02	2.78	1.06	0.361	0.33
3.ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ	2.72	1.06	2.73	1.04	0.038	0.36
4.ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผล	2.74	1.14	2.65	1.20	0.768	0.26
รวม	2.78	1.06	2.79	1.09	0.002	0.32

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้าน
มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1.ด้านการรับฟังข้อมูล ข่าวสาร	ระหว่างกลุ่ม	6.56	2	3.28	3.097	0.256
	ภายในกลุ่ม	382.96	358	1.06		
	รวม	389.52	360			
2.ด้านการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาล	ระหว่างกลุ่ม	7.41	2	3.70	3.230	0.344
	ภายในกลุ่ม	383.91	358	1.07		
	รวม	391.33	360			
3.ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	5.82	2	2.91	2.624	0.346
	ภายในกลุ่ม	393.83	358	1.10		
	รวม	399.66	360			
4.ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	6.21	2	3.10	2.491	0.330
	ภายในกลุ่ม	499.37	358	1.39		
	รวม	505.59	360			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	6.50	2	3.25	2.860	0.319
	ภายในกลุ่ม	415.02	358	1.15		
รวม		421.52	360			

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับฟังข้อมูลข่าวสารที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของเทศบาลโดยผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภาเทศบาล ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่ประชาชนเข้าร่วมประชุมในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อวิเคราะห์และเสนอปัญหาของหมู่บ้านต่อประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วันชัย วัฒนศัพท์ (2564:1-2) กล่าวว่าประชาชนไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจถ้าหากว่าเขาไม่มีการรับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอถึงทางเลือกและผลที่ตามมา เพราะฉะนั้นการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนอย่างเพียงพอจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาพ ศรีเมือง (2563 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอนาทม จังหวัดหนองคาย พบว่าด้านการเสนอปัญหาประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง กลุ่มที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ประชาชนส่วนมากมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบติดตามและประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2. โดยรวมด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาล ตลอดจนความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชนในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของเทศบาล

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมน้อยกว่าเพศหญิง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการรับฟังข้อมูลข่าวสาร แต่โดยรวมและรายด้านมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติม์ บุญชูวิทย์ (2564 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่น พบว่าเพศหญิงและเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแตกต่างกันน้อยมากจนแทบจะไม่พบความแตกต่างเลย

4. การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุ 18-30 ปี มีส่วนร่วมน้อยกว่าช่วงอายุอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล แต่โดยรวมและรายด้านมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติม์ บุญชูวิทย์ (2564 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่น พบว่า

ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี และ 36-60 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองสูงกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษา ได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

1.1 โดยรวมและรายด้าน การมีส่วนร่วมด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ประชาชนมีส่วนร่วมมาก รองลงมาด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล จึงควรส่งเสริมให้ดีขึ้นไปเรื่อย ๆ

1.2 ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ควรส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของเทศบาลโดยผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภาเทศบาลตลอดจนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของเทศบาลทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

1.3 ด้านการรับฟังข้อมูลข่าวสาร ควรให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาล มากกว่าที่ผ่านมา

1.4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ควรให้ประชาชนได้เข้าร่วมคิดวิเคราะห์เสนอแนะข้อคิดเห็น ปัญหาความต้องการในการพัฒนาเทศบาล

1.5 ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ควรให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล

1.6 ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล ควรให้ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลว่ามีความโปร่งใสมากเพียงใด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างต่อเนื่องทุก 3 ปี

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

2.3 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

บรรณานุกรม

กิตติม บุษวิทย์. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่น. คณะศึกษาศาสตร์:ขอนแก่น.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2562). การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาชุมชน.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2564). กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน(Public Participation). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สนับสนุนทุนวิจัย.

สุภาพ ศรีเมือง. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล : ศึกษากรณีตำบลบ้านโพธิ์
อำเภอพนมพิสัย จังหวัดหนองคาย. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.